

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 28.

Sreda, 8. aprila 1931.

Leto VI.

„Arbeiter-Zeitung“ o preganjanjih v Italiji.

Apel na zavednost vsega sveta, da priskoči na pomoč zatirani slovanski manjšini.

Dunajski socialnodemokratski dnevnik »Arbeiter-Zeitung« objavlja obširen popis o preganjanjih Jugoslovancev v Italiji. Fašisti, pravi, preganjajo Jugoslovane v Italiji popolnoma v duhu pruske politike proti Poljakom za vladanja Viljema II., ki je imela znane težke posledice. Fašisti preganjajo celo šolsko deco, ki govori med seboj svoj materni jezik.

Poznan je še slučaj učitelja Sotantija, ki je pljuval otrokom v usta, ker so slabo izgovarjali italijanske besede. In nihče bi tega ne bil vedel, če ne bi bilo maščevanje nad njim odkrilo njegovega početja.

V drugi polovici meseca januarja so zaprli 15 slovenskih gimnazijcev, ker niso hoteli vstopiti v mladinsko fašistično organizacijo. To so dečki od 10 do 16 let. Ostali so v zaporu dva meseca, potem pa so bili izpuščeni, ko so starši plačali za zagovor fašističnim advokatom velike vsote kot nagrade. Petnajstletni deček Brezovšek je tri dni po prihodu iz ječe umrl na ranah, ki jih je dobil v ječi. Ob pogrebu so bile velike demonstracije proti fašizmu.

»Arbeiter-Zeitung« govori o slučaju Petra Petaroša v Borštu, dalje o preganjanju duhovnikov, zlasti v okolici Gorice.

Slovani so imeli pred vojno 600 privatnih šol in 900 učiteljev ter okoli 400 kulturnih in gospodarskih ustanov. Sedaj vsega tega nimajo več.

List pravi, da zasluži tako postopanje javno obsodbo ter apelira na zavednost vsega sveta, da odpravi krivico.

Vatikan in fašizem.

S katoliško akcijo snujejo krščansko-socialne strokovne organizacije.

»Berliner Tagblatt« poroča iz Rima, da je pričel fašistični »Lavora Fascista« opozarjati in hujskati proti snovanju ljudske stranke Popolari, ki jo je vodil don Sturzo.

Mladinsko katoliško gibanje objavlja okrožnico, v kateri izrecno govori o izvedbi katoliške strokovne organizacije. Ustanovljena so že tajništva. Fašistični tisk pravi, da so te organizacije »nezakonite«, ker nasprotujejo zakonu o fašističnih organizacijah. Gibanje je pod varstvom vatikanske katoliške akcije, je protifašistično in nasprotuje korporacijskemu sistemu. Fašisti tega gibanja ne bodo dopuščali.

Poslancu de Marsanichu se zdi čudno, da hoče papež proslaviti 40-letnico, kar je izdal Leon XIII. svojo okrožnico, 15. maja 1931; zakaj ne šele petdesetletnico čez deset let. V tem tiči gotovo politični namen. Ali morda hoče samo pokazati, da so v Italiji katoliške strokovne organizacije prepovedane? Borba proti Vatikanu in proti novemu gibanju, ki ga Vatikan podpira s svojo »katoliško akcijo«, je torej očitna.

To so prvi znaki, da se pričinja v Italiji novo politično notranje gibanje in napetost. — Katoliška akcija je po našem mnenju v Italiji in tudi drugod politično gibanje.

Vojni minister odstopil

General Stevo Hadžić odstopil, za novega ministra vojne je imenovan general Dragomir Stojanović.

Pred nekaj dnevi so javili listi, da je vojni minister, general Stevo Hadžić, obolel in da ga je začasno zamenil ministrski predsednik general Živković. Dne 6. aprila pa je ge-

neral Hadžić podal ostavko, ki je bila sprejeta, nakar je bil na njegovo mesto imenovan za vojnega ministra armadni general, prvi adjutant kralja, Dragomir J. Stojanović.

Nova carinska unija na vidiku.

Dr. Beneš se je spomnil nanjo.

Pariški listi poročajo, da bo čehoslovaška vlada organizirala neka-ko južnovzhodno carinsko unijo, ki bi ji pripadale Čehoslovaška, Rumunija, Jugoslavija in Poljska. Francozi to inicijativo čehoslovaškega zunanjega ministra odobravajo, dasi priznavajo, da bo delitev Evrope jako ovirala zamisel Panevrope. Tudi ta carinska unija bo imela regionalen značaj ter bi imela le tedaj večji pomen, če bi obsegala tudi Bolgarijo, Grško in Madžarsko. Dr. Beneš bo sicer potoval v Atene in se bo udeležil konference Male antante, vendar pa ima snovanje nove unije političen značaj.

Nova unija naj bo protiutež proti nemško-avstrijskemu dogovoru, kar znači, da v diplomatičnih krogih še ne mislijo resno ne na evropsko carinsko unijo in ne na Panevropo.

Pri organizaciji Evrope je predvsem potrebno opustiti regionalne predprave in nacionalni šovinizem. Potem pa urediti politične in gospodarske odnose, da bo mogoče sodelovanje cele Evrope. Razni bloki in medsebojno hujskanje pa za tako sodelovanje ni primerna pravica, zlasti ne, ker vrši nadzor nad vso politiko in razvojem Društvo narodov in države nočejo delati po njega intencijah.

Ali morda odločuje v vsem samo velekapital?

Važna je vendar tudi bodočnost Evrope; važni so interesi narodov! In ti interesi niso nobena tajnost več.

Evropa je danes gospodarska celota in so celice v nje življenju samo nesreča.

Dogovor med Nemčijo in Avstrijo pred nemškim parlamentom.

Socialni demokrat dr. Breitscheid o dogovoru.

Ne mislim govoriti o stvarni vsebini dogovora. Niti ne razpravljati, če je bil korak dovolj pripravljen diplomatično. Izjavljamo pa lahko napram inozemskim kritikam, da vladi nista kršili prevzetih obvez ali delali proti njim. Upamo, da bodo mednarodni razgovori dovedli do sklepa, ki bo nacionalnim interesom Nemčije na političnem in gospodarskem polju pravičen ter obenem pospešil sodelovanje vseh evropskih držav.

Resno pa moram opozoriti ob tej priliki na postopanje z državnim zborom. Razumemo, da se taka pogajanja ne morejo in ne smejo vršiti javno. Toda obvestiti o zadevi poprej nemško ljudsko zastopstvo bi bilo na mestu. Voditelji frakcij v državnem zboru so bili obveščeni o dogovoru šele takrat, ko so se poslala obvestila inozemskim državam. Trdi

se, da se je to zgodilo tako, ker sta se vladi obvezali, da ohranita tajnost do sklepa. Opozorjam pa, da se je v avstrijskem časopisju že pred razglasitvijo v Nemčiji namigavalo o pogajanjih ter da je že v petek minulega tedna glavni odbor avstrijskega parlamenta avstrijska vlada obvestila o dogovoru. Ob takih razmerah nastane za nas vprašanje, če ne bi bilo primernejše, da bi bil državni zbor ali odbor za zunanje zadeve obveščen že pred nedeljo. Zakaj pa imamo odbor za zunanje stvari in njegove zaupne obravnave. Vendar ne za to, da se ga postavlja pred dovršena dejstva ter se potem zabava s stvarmi, ki so znane že vsej javnosti. Prosim zunanjega ministra, da se vbodoče bolj ozira na opravičene zahteve nemških narodnih zastopnikov.

Rimska agrarna konferenca.

Posvetovanja in zopet posvetovanja.

Na svetovni žitni konferenci v Rimu so odkrili nov problem, kako naj se oddajajo tekoči prebitki žetve.

Prekomorske države nočejo ničesar slišati o prednostnih carinah za vzhodno-evropske dežele in se medsebojni sistem med agrarnimi in kmetijskimi državami ne more izvesti.

Prekomorske dežele so pa pripravljene razpravljati z evropskimi državami glede kontingentiranja cvrskih držav z žitom, in sicer za enkrat do leta 1932. Po takem dogovoru bi vzhodno-evropske države lahko prodale svoje žito. Interesira se za vprašanje tudi Rusija.

Pri vsem gre torej za podražitev žita. Potrebna bi pa bila drugačna gospodarska politika.

Nova Briandova ofenziva

proti srednji Evropi.

Razburjenje zaradi nemško-avstrijske carinske pogodbe se polagoma izpreminja v diplomatično ofenzivo. Briand je bajne opustil borbo proti nemško-avstrijski carinski pogodbi ter je začel zagovarjati bolj pametno taktiko. Briand namreč misli predlagati v Društvu narodov, da naj se tej carinski uniji pridružio tudi druge države, med njimi Francija, Čehoslovaška in Jugoslavija. Ta politični maneuver Francije bo pokazal, kako resno jemljejo omiljenje carinskih mej srednjeevropske države in Francija. Umik Francije tudi kaže, da dogovora pravno ni mogoče izpodbijati.

Avstrija odpoveduje trgovinske pogodbe.

Pred novimi pogajanjmi.

Avstrijska vlada je odpovedala trgovinsko pogodbo Jugoslaviji in Ogrski do 1. julija t. l. Odpoved ni v zvezi z nemško-avstrijsko carinsko skupnostjo, ker so se pogajanja vršila že dalje časa ter se bo do 1. julija sklenila nova pogodba. Pač pa je prilika, da se ob pogajanjih za novo trgovinsko pogodbo približata Jugoslavija in Ogrska nemško-avstrijski carinski skupnosti. To zahteva pacifikacija Evrope.

Mussolini in carinska unija.

Običajna dvomna izjava.

Na gospodarskem zborovanju v Rimu je v svojem govoru Mussolini omenil tudi carinsko unijo med Nemčijo in Avstrijo. Rekel je, da se pojavljajo važna nova dejstva: pomorski sporazum, angleški dogovor z Indijo in sporazum med Nemčijo in Avstrijo glede carinske meje. Italija ne smatra tega sporazuma za brezpogojno škodljivega in ga ne odklanja, dokler ne bodo prizadeti italijanski interesi. Večina listov pripisuje tej izjavi velik pomen, dasi je le navadna diplomatična fraza ali kvečjemu snubitev Nemčije in Avstrije. Sporazum Nemčije in Avstrije je politično in gospodarsko utemeljena zadeva, naj torej dela Mussolini dalje, za splošni sporazum.

Rumunska vlada odstopila.

Pred sestavo koncentracijske vlade meščanskega sporazuma.

Odstop Mironescujeve rumunske vlade je pravzaprav povzročil trgovinski minister Manoiilescu, ki je že pred nekaj dnevi odstopil. Mironescu je zahteval, da trgovinski minister prekliče svoj odstop. Ker Manoiilescu tega ni hotel, je podal predsednik demisijske vlade.

Kralj in politiki streme po sestavi nacionalne koncentracijske vlade. Novo vlado bo pred vsemi najbrže sestavljal Titulescu, rumunski poslanik v Londonu.

Pomorska pogajanja med Francijo in Italijo

Nova navodila potrebujejo — malo volje imajo.

Za podrobne določbe pomorskega sporazuma med Francijo in Italijo se pogajajo že od 19. marca. Sedaj so pogajanja prekinili in se bodo nadaljevala šele 19. apr., ker morajo člani odbora dobiti — nova navodila od svojih vlad. — To pomeni, da je sporazum neljub, pa zato iščejo novih navodil.

Kako se razorožujejo v besedah in kako dejansko izgleda razorožitev.

Angleški državni tajnik za vojno je ugotovil, da sta v primeri z letom 1914 znižali vojne izdatke samo Velika Britanija za 10% in Japonska za 1.6%. Francija pa je zvišala te izdatke od 1914 za 64% (z zračno flotilo celo za 110%), Italija za 36%, Rusija za 184%. V teh primerjavah pa niso vštetli stroški za razne vojaške utrdbe.

Kaznovanje železniškega osobja.

Koliko znašajo denarne kazni?

Na jugoslovanskih državnih železnicah postojajo denarne kazni, ki niso v nobenem razmerju s kaznimi iz prejšnje dobe in tudi ne s sedanjimi prejemki osobja. Koliko znašajo te kazni skupno letno pri posameznih oblastnih direkcijah, je najbolje razvidno iz posameznih proračunov bolniškega fonda pri teh direkcijah. Kazni se namreč stekajo v omenjene fonde in tvorijo tedaj en del njihovih dohodkov ter se tudi vnašajo v proračune. Oblastne uprave bolniškega fonda sestavijo svoje letne proračune ter vnesejo med ostale dohodke tudi denarne kazni osobja državnih prometnih naprav.

V proračune bol. fonda za leto 1931/32 so vnesle posamezne oblastne uprave sledeče vsote, ki jih naj prinesejo denarne kazni v bodočem proračunskem letu, ki je začelo s 1. aprilom 1931 in sicer oblastne uprave:

Beograd	Din 1.000.000.—
Ljubljana	Din 200.000.—
Sarajevo	Din 300.000.—
Subotica	Din 400.000.—
Zagreb	Din 400.000.—

Skupaj Din 2.300.000.—

Centralna uprava bol. fonda je pri redigiranju skupnega proračuna sicer te vsote zmanjšala na skupno vsoto enega milijona Din, vendar pa bodo dohodki iz denarnih kazni gornjo vsoto sigurno dosegli, ako ne prekoračili, kajti oblastne uprave so postavile tolikšne vsote, kolikršne so v zadnjih letih faktično bile dosežene. Sicer pa dokazujejo dohodki iz naslova kazni — tekom šestih proračunskih let, to je: 1925/26 do 1930/31 — stanje 1. marca 1931 skupno 12.829.217 Din čistih. Tedaj prinesejo kazni pri celokupnem stanju prometnega osobja, to je pri okrog 80.000, letno nad dva milijona Din, kar odgovarja skupni vsoti, ki so jo predvidele oblastne uprave.

Kazni pa niso sorazmerne s številom osobja pri posameznih upravah. Razmeroma je osobje najmanj kaznovano v beograjski direkciji, kjer pride na 24.000 železničarjev en milijon Din, med tem ko pride na Ljubljano s 13.000 uslužbenci dva milijona Din. Dohodki iz denarnih kazni ne padajo, temveč celo naraščajo od leta do leta.

Kako visoke so denarne globe?

Na to ni mogoče točno odgovoriti. Vendar pa se lahko trdi, da so se kazni napram preje, to je, kakor so bile pri prejšnjih upravah običajne, povišale za najmanj dvajsetkratno, med tem ko prejemki prometnega osobja po valutnem razmerju znašajo komaj 70 odstotkov, z ozirom

na draginjo pa komaj 50 odst. prejemkov iz prejšnje dobe.

Da li so kazni vzgojno sredstvo?

To je problem, katerega so že rešili pedagogi in sicer v negativnem smislu. Prepričani smo, da bi bilo umestno in koristno, v dvajsetem stoletju porabljeni druge metode za doseg večje sigurnosti ter točnosti v izvrševanju ene najtežjih ter najbolj nevarnih služb, kot so visoke denarne kazni. Treba bi bilo več šole, več izobrazbe. Ta izobrazba pa bi morala biti bolj praktična in ne samo teoretična, kakor jo vršijo sicer pri večjih edinicah šolski uradniki. Predvsem pa je naloga tudi strokovne organizacije, da izobražuje svoje člane ne samo v tem, kako se naj borijo za večji kos kruha, temveč tudi v moralnem oziru. To nalogo je pred vojno pri nas vršilo Splošno pravovarstveno ter strokovno društvo v veliki meri. Ono je svoje člane v vsakem oziru navažalo k točnemu vršenju službe, kakor tudi k treznosti ter poštenosti. Deviza organizacije je bila in je še: Vršiti službo točno, pustiti kar ni tvoje, ne upijati se; skratka ne stori ničesar, kar bi bilo tebi in organizaciji v nečast, pač pa zahtevaj kar ti gre. Kajti samo oni uslužbenec more zahtevati svoje pravice, ki je izvršil svojo dolžnost v polni meri. Na bivši južni železnici je organiza-

cija vršila svojo nalogo vestno in natančno; to je uprava tudi sama čutila, kajti na tej železnici je vladal red in upravi ni bilo treba posegati po visokih kaznih. Kazni so bile, kadar so bile sploh izrečene, v primeri z današnjimi smešno nizke: 40 vinarjev do ene krone, to je bilo za manjše ali celo znatne prekršitve. Kazen dveh, petih ali celo desetih kron je bila nekaj zelo redkega. Znan mi je samo en slučaj, ko so se bili sprevodniki v pijanosti stepli ter je bil eden od njih kaznovan na 20 kron. Toda ta je že visel na niti, da ni bil odpuščen. Danes pa znašajo kazni horendne vsote, in sicer 50, 100, 200, 300, 1000 Din itd., ne oziraje se na višino prejemkov. K temu pridejo pa še one kazni, s katerimi se uslužbencu odvzame 5, 10 in tudi 20 odstotkov celokupnih prejemkov za daljšo dobo. Treba bi bilo te kazni primerjati z onimi drugih prometnih naprav, kajti zdi se mi nemogoče, da bi tako visoke kazni postojale v katerikoli drugi državi. Ugotoviti pa je tudi treba materijalni položaj prometnega osobja drugod in pri nas in pa intenzivnost dela. Mi železničarji hočemo, da bo naš promet na višku. To hotenje smo ponovno pokazali ter smo prejeli tudi priznanje z najvišjega mesta. Toda hočemo tudi tako plačo, ki našemu delu in našim potrebam odgovarja!

Podeželske občine za izvajanje zakona o zaščiti delavcev.

Resolucija občinskega odbornika in predsednika svobodne strokovne organizacije sprejeta.

V soboto, dne 28. marca t. l., se je vršil v občini Predaselj pri Kranju sestanek občinskih odbornikov in zastopnikov raznih kmetijskih gospodarskih združenj. Sestanek, ki ga je sklical sresko načelstvo v Kranju, je bil lepo obiskan. Navzoče je bilo tudi tamkajšnje učiteljstvo in duhovščina. Razpravljalo se je o spojitvi občin Predvdora in Predaslija ter o raznih gospodarskih zadevah prizadetih občanov.

Občinski odbornik Franc Kerč, ki je predsednik podružnice Splošne delavske zveze v Kranju, je ob tej priliki opozoril navzoče na nevarnost razmere tekstilnega delavstva, zlasti mladostnega, ki je zaposleno po tekstilnih tovarnah v Kranju. Poudaril je predvsem škodljivi vpliv predolgega delovnega časa in slabih zaslužkov na zdravje delavstva. Podjetja bodo v par desetletjih izmorgala in izžrpala delavstvo, ki bo potem padlo v breme siromašnim podeželskim občinam. Da se to prepreči, je rekel, da se nujno izvaja zakon o zaščiti delavcev in predlagal naslednjo resolucijo, ki jo je dal navzoči sreski načelnik g. dr. Žnidaršič s priporočilom na glasovanje.

Resolucija:

V Kranju je v tekstilni industriji zaposlenih nad 1000 mladoletnih delavcev, od katerih je 80% deklet. Ob skrajno nizkih plačah (16 do 22 dinarjev dnevno) sili ta industrija delavstvo k čezurnemu delu. Skoro povsod se dela deset ur in več dnevno. Zaradi slabih zaslužkov in zaradi tega nezadostne prehrane in predolgega delovnega časa, zapada zlasti mladostno delavstvo vplivom raznih bolezni, predvsem pa tuberkulozi. Okrožni urad za varovanje delavcev v Ljubljani je uradno ugotovil, da je ravno v Kranju in Trzinu med tekstilnim delavstvom procent tuberkuloznih bolnikov največji. Industrija, stremišča za čim večjimi dobički, izkorišča in izmorgava organizem tega mladostnega delavstva, ki je doma po večini iz okoljskih občin Kranja. Mi s skrbjo gledamo v bodočnost teh naših občanov, ki jih bo industrija v dveh desetletjih izžrpala in bodo potem padli bolni in onemogli v breme naših itak siromašnih občin.

Sresko načelstvo naprošamo, da pri kraljevski banski upravi v Ljubljani opozori na to katastrofalno dejstvo, da se podvzamejo primerni koraki v zaščito mladoletnih delavcev. Kraljevska banska uprava naj izposluje, da bo industrija v pogledu delovnega časa striktno izvajala predpise zakona o zaščiti delavcev, ki v § 6. predpisuje za vsa industrijska podjetja 8 urni dnevni, oziroma 48 urni tedenski delovni čas; § 9. tega zakona pa za mladoletno delavstvo izključno zabranjuje vsako delo, ki bi imelo trajati preko 8 ur dnevno.

železni možak, lenokrven ko vol, in čigar živčevje je bilo toli slabo izoblikovano, da se je njemu zdelo komaj ščegetanje, kar je bilo poprečnemu človeku bolečina. Ampak ti Indijanci so znali potipati žilico temu gorostasnemu Ivanu! Nepojmljivo je, kako je mogel človeški tvor tolikanj trpeti in vendar še živ ostati. Zavaljeni Ivan je plačeval za svojo telesno žilavost in odpornost. Se enkrat toliko časa je vztrajal ko drugi.

Subienkow je čutil: če se bo trpljenje kozaka nadaljevalo, ne bo mogel več niti prenašati pogleda nanj, ne da bi zblaznel. Da, čemu le veliki Ivan ne izdihne? Zakaj njegovo bitje ne preste? Toda če bi prestalo, bi on sam prišel na red. Ondi je stal Jakaga, čakal in se mu režal v obraz, uživaje naprej njegove muke. Jakaga, katerega je bil še prejšnji teden z brco pogнал iz utrdbe ter mu z dolgim pasjim bičem usekal progo v lice. Indijanec si bo dal seveda sam posla z njim, prihranil je zanj najbolj pretkano trpinčenje, najokrutnejše mučenje živcev. Aj, to mora biti izboren rabelj, ako sodiš po Ivanovih krikih!

Tudi skvave so se v tem trenutku odmaknile od telebastega kozaka,

Tekstilna industrija se na vse te zakonite predpise ne ozira in se zaradi tega uničuje zdravje našega delavstva. Prav tako pripada delavstvu za čezurno delo 50% doplačilo, toda tudi tega jim tekstilna industrija v Kranju ne plačuje.

Glede higienske opreme in ureditve tovarn so posebni zakoniti predpisi in se tudi ti malo in le površno izvajajo. Zato je potrebno, da banska uprava potom inspekcije dela pregleda tovarne, če je v zadostni meri poskrbljeno za zdravje delavstva.

Resolucija je bila z odobravanjem vseh navzočih soglasno sprejeta. Prav take resolucije so poslale sreskemu načelstvu tudi občine Naklo in Strazišče pri Kranju.

Mi razumevanje podeželskih občin v okolici Kranja za socialno zaščito delavstva toplo pozdravljamo, ker je to že drugi slučaj, da so se te občine zavzele za delavsko zaščito. (Prvič so se zavzele za izvedbo starostnega zavarovanja.) Pohvale vredno je tudi agilno delovanje predsednika Splošne delavske zveze v Kranju, sodruga Kerča. Prav tako ima polno razumevanje za socialne težnje delavstva tamkajšnji gospod sreski načelnik.

Potrebno bi bilo, da vse občine, iz katerih se pošilja delavstvo v tovarne, slede tem občinam.

Macdonald je zopet dobil zaupnico.

Konservativcem se napad na vlado zopet ponesrečil.

V spodnji zbornici so predlagali konservativci Macdonaldovi vladi nezaupnico zaradi prevelikih državnih izdatkov (v socialnopolitične namene seveda), češ, da je ta politika nevarna za nacionalni kredit ter da ovira razvoj industrije in povečava nezaposlenost. Za nezaupnico je glasovalo 219, proti nezaupnici pa 247 poslancev. — Konservativci predlagajo vsak mesec eno ali dve nezaupnici, pa z nobeno še niso prodrli.

Nemčija za uvedbo 40 urnika.

Delovni čas se naj skrajša najmanj na 40 ur tedensko.

Komisija, ki so jo tekom januarja t. l. imenovali v Nemčiji, da prouči vprašanje brezposelnosti in nato stavi predloge, je svoje delo končala. Predlaga znižanje delovnega časa na 40 ur tedensko, in sicer v vseh onih obratih, ki zaposlujejo več kot deset delavcev. Izvzeto bi naj bilo kmetijstvo in gospodinjstvo. Delovni čas se naj uredi zakonitim putem. Komisija, ki ji je načeloval bivši drž. delovni minister Brauns, je ugotovila, da se brez teh mer ne da odpraviti brezposelnosti.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori svojo dolžnost takoj!

nad katerim so bile sklonjene, ter odstopile nekoliko korakov nazaj, smeje se in tleskaje v dlani. Subienkow je razločil pošastno in grozljivo stvar, kakršna je bil postal Ivan, toli strahotno stvar, da je bušil v nekaj histeričen smeh. Indijanci so se ozrli vanj, češ, kako se more še smejati. A ni bil kos ustaviti svojega krohota, pa najsi je bil še tako brezumen. Naposled se je umiril in krčevita trzavica, ki mu je stresala grlo, je polahko izginila. Še nekaj odloga je dobil. Subienkow je poskusil nakreniti svoje misli drugam in se zavrnil v svojo preteklost. Spomnil se je svojega očeta in matere in lisastega konjička, ki ga je jahal v detinstvu, in francoskega učitelja, kateri ga je učil plesati in mu neki dan ogorčeno iztrgal star, obrabljen zvezek Voltaira-a, češ, da ga ne sme čitati. Pred očmi mu je šinil Pariz in Rim in turobni London in veseli Dunaj. Zazdela se mu je, da je zopet v družbi ognjevite skupine mladih someščanov, ki kot on sanjajo o samostojni Poljski s poljskim kraljem na varšavskem prestolu.

(Dalje prihodnjič.)

Jack London:

Izgubljeni obraz.

Sedaj je bilo konec.

Subienkow, Poljak, je prehodil dolgo pot grenkosti in groze iz Varšave preko Sibirije ter nalik duplarju, ki leti proti svojemu golobnjaku, spotoma neprestano strmeli v rešilne prestolnice po mikani Evropi. Tokrat pa se je zgrudil strti na tla dalje ko kedaj od svojega smotra, v tem odročnem kotu polarnega sveta.

Tu v Severni Ameriki se je nehala njegova sled. Čepel je v snegu, pričakujoč trpinčenja, z rokami zvezanimi na hrbtu. Buljil je v velikanškega kozaka, ki je ležal pred njim z obličjem v snegu. Moški so bili opravičili s hrustom in ga pravkar prepustili ženstvu. In žrtvino tuljenje je pričalo, da v prevejanosti pri mrcvarjenju ženske prekašajo moške.

Subienkow je motril prizor in drgetal. Ne da bi se bal smrti. Predolgo mu je bilo življenje v breme na njegovi nepregledni kalvariji, da bi bil trepetal ob misli na smrt. A muke so se mu upirale. Žalile bi njegovo človeško dostojanstvo. Žalile ne samo po bolečini, ki bi jo moral

prenašati, marveč tudi po gnusnem prizoru, ki bi ga nudil v svoji boilesti. Vedel je, da bi prosil in moledoval svoje krvnike, da bi beračil milosti tako kot debeli Ivan, ležeč pred njim, i vsi drugi, ki so prišli prej na vrsto.

To pa ne bi bilo lepo! Stopiti hrabro iz življenja v onostranstvo, lično, z usmevom in šalo ob ustnici, ah! to je pravi način. Poburljivo in strašno pa je, če čutiš, kako vse tvoje bitje odneha, kako se ti duša pogreza v mrtvašiči telesa in kako nalik opici kričiš nerazumljive in presunljive besede.

Nade na pobeg ni nobene. Vse odtlej, odkar je živel svoje drzne sanje o neodvisnosti Poljske, je bil venomer lutka v rokah usode. Izza Varšave in Petrograda, skozi sibirske rudnike in po Kamčatki je stopal, kakor mu je bilo sojeno, da je prispel na ta strahoviti konec. Tako je bilo pisano vsekakor v večni knjigi sveta, pisano zanj, ki ga je zgolj šop živcev, občutljivih in rahlih, le za silo skritih pod kožo, zanj, ki je bil pesnik, sanjač in umetnik.

V tesnobi je vzdihnil. Komaj je bilo še verjetno, da je ta umirajoča in rjoveča kepa veliki Ivan, orjaški kozak, poznejši morski razbojnik,

Doma in po svetu.

Kdo je delavski zaupnik? Delavstvo potrebuje delavske zaupnike. Zaupniki so posredovalci, učitelji in iskreni sodelavci svojih tovarišev, sotrpino in kolesje delavskega gibanja. Če je delavski zaupnik tako važen funkcionar v delavskem gibanju, potem moramo nedvomno pričakovati od njega vse vrline, ki olajšujejo izvrševanje te odgovorne funkcije. Resnica je, da je delavec malo časa trgal hlače po šolskih klopih, in se ni učil raznih etiket in diplomatičnih govorov in zavijanj. Življenje mu je bilo in mu je trpljenje; šola mu ni dala vzgoje, ki jo potrebuje kot delavec; ni mu niti povedala, da je delavec in da se delavcem gode vse življenje socialne krivice ter da ima pravico, boriti se za svoje pravice. Šola danes nima tega namena. Ali ipak, čutiš že sam vse to: prvič, ko stopiš v delo, te vsaj notranje vzdrami. Odvisen si, tujec si v družbi. Vedno več spoznavanja dobivaš. Postajaš nehoti nezadovoljen, zaveden, če nisi — suženj. Ta zavest pa še ni dovolj. Pobrigati se moraš za svojo izobrazbo, učiti se moraš, ne le sam, ampak s svojimi tovariši. Zakaj, nič ti ne pomaga, če čutiš zlo, pa ne veš, kaj je pravzaprav zlo in kako ga odpraviti. Ogoljufajo te, če ne poznaš gospodarsko-političnih in socialnih razmer in njih — vzrokov. Ne mislimo s tem, da postani frakar. Ne. Pač pa moraš skušati doseči najvišjo izobrazbo v stvareh, ki se tičejo zadev, katere opravljaš kot zaupnik. Zaupnik sicer nisi velik »gospod«; delavec si, kakor smo vsi mi. Iz tebe pa ne sme štrleti na vseh koncih in krajih frakarska ošabnost ali celo nadutost. Ti moraš biti žarišče znanja, resnosti in iskrenosti. Dober zaupnik ne sme postati nikdar tri-vijalen, surov, še najmanj pa neiskren. Vsi delavci so ti bratje, vse delavke sestre. Vsak je toliko vreden, kakor ti sam. Zato ne smeš žaliti njih mnenj, njih čustev; ne jih poniževati, prezirati in sovražiti. V njih krogu in tudi drugod se vedi vedno kot enakovreden tovariš, ki vse spoštuješ zaradi sebe in zaradi vseh. Tvoja iskrenost bodo spoznali, če se tako vedeš, in imaš iskrenost tudi le tedaj, če resno zastopaš delavske interese in upoštevaš tudi družabno inteligenco, ki je potrebna v vsakem pokretu, še najbolj pa v delavskem. Naj te ne motijo delavske zmote, naj te ne razburjajo niti zlovoljne mahinacije pokvarjenih elementov. Ne, ne! Samo ravnaj tako in uči se, pa postaneš žarišče, okoli katerega se bodo zbirali tovariši v veri, da si resen, iskren in dostojen človek ter da se boriš z njimi za delavske interese.

To bi bilo nekaj za naše! — Iz fašističnega paradiža poročajo meščanski časopisi naslednjo pretresljivo zgodbo:

Dvesto delavcev znane tovarne klobukov v Vogheri, provinca Pavia v Italiji, se je te dni javilo pri lastniku tovarne, da hočejo delati dvajset dni brez vsakršne mezde, če tovarna zopet prične obratovati, ki je zaradi slabega gospodarskega položaja bila ustavljena.

Iz tega poročila tudi zvemo, kako dobro so vzgojeni fašistični delavci, ter obenem, da so razmere v Italiji slabe. To bi bilo nekaj za naše gospode! Le škoda, da hočejo delavci delati zastoj samo dvajset dni; ali ne bi bilo bolje, če bi delali 200 dni v letu zastoj?

In še bolj škoda je, da ne moremo kontrolirati, koliko resnična je ta meščanska zgodba, ki je tako navlačna.

Tečaji o moderni šoli. Iz Nemčije so bili povabljeni trije pedagogi, da predavajo o moderni šoli jugoslovanskemu učitelstvu. Tečaji so se vršili v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Predavali so na teh tečajih ministrijski svetnik Erih Hylla iz Berlina, šolski nadzornik Schmidt in rektor-upravnik delovnega šolskega seminarja v Essenu Büniger. V dravski banovini se je udeležilo tečaja 450 učiteljev in učiteljic, v Beogradu

okoli 1200, v Zagrebu okoli 700. Korak prosvetnega ministrstva je vsakor pomemben.

V plesni šoli se čistost in snaga posebno uveljavita! Tu se spletajo tanke nitke prve ljubezni. — himna življenja se prične!

Dve minuti velikonočni mir. Čehoslovaški rdeči križ je priredil preteklo soboto, kot vsako leto, slovesno oznanjenje velikonočnega miru. Od 11. ure in 58 minut do 12. ure je počival v Pragi celokupni promet v spomin na padle v svetovni vojni. Ob 11.58 so zagrmeli topovi, ki so naznanili začetek velikonočnega miru. Promet je obstal, ljudje na ulicah so se odkrili. Dve minuti je stala cestna železnica, avtobusi in vse drugo. Točno ob 12. uri so zadonele trombe in promet se je nadaljeval. Na nekaterih trgih so bili postavljeni zvočniki, ki so prenašali slavnosten koncert ter slovesno prireditve parlamenta, ki se je vršila v prisotnosti predsednika republike in številnih ministrov ter dostojanstvenikov. Slavnosten govor je imel predsednik parlamenta socialistični poslanec Stivín, ki je med drugim rekel sledeče: Odklanjamo vojno. Hočemo mir. Toda ne zadostuje mir samo želiti, temveč moramo zanj tudi delati. Ne sme se samo kazati na nevarnosti, ki nastajajo iz konfliktov, ampak je treba konflikte preprečiti. Ne zadostuje kazati na razvaline, ki jih je povzročila svetovna vojna, ampak je treba razvaline tudi odstraniti.

Čehoslovaški narodni socialisti imajo svoj kongres. Čehoslovaška narodnosocialistična stranka je pomeščanjena politična stranka. Kongresa se pa udeležijo tudi jugoslovanski narodni socialci, baje gg. Juvan in Rupnik in Ljubljane. Precejšnjim stroškom za to delegacijo na kongres čehoslovaške stranke bodo najbrže prispevali krogi, s katerimi imajo narodni socialci zveze.

Nadvojvoda Albreht — kandidat. Habsburški Albreht namerava pri volitvah kandidirati v ogrski parlament. Kandidiral bo kot nosilec liste v Budimpešti in še nekaterih okrajih pri novi stranki »tridesetletniki«.

Stanovanjsko gradbeno posojilo v Avstriji zagotovljeno. Finančni minister dr. Juch je podal uradnemu tiskovnemu uradu izjavo, da je pred kratkim razpisano notranje posojilo za zgradbo stanovanj v iznosu 150 milijonov šilingov že zagotovljeno. To je največje notranje posojilo avstrijske republike, ki uživa štirikratno jamstvo. S tem posojilom se bo doseglo obenem dva dobra namevanja, ki jih še vedno primanjkuje in zaposlilo se bo industrijo ter bodo razen industrijev zaslužili tudi obrtniki in delavci. Kaj pravi k temu naša Zveza mest?

Centrum proti politiki desperadov v Nemčiji. »Kölnische Volkszeitung« objavlja energičen oklic centrunašev proti »Stahlhelmu«, ki zahteva ljudsko glasovanje za predčasni razpust pruskega deželnega zbora ter nove volitve. Oklic, ki je podpisan po predsedniku Hessu in od vseh članov strankinega vodstva v Prusiji, pravi med drugim: »Stahlhelm« zahteva v Prusiji ljudsko glasovanje za predčasni razpust deželnega zbora. Preko Prusije bi radi desperadni politiki prišli do politične moči, za katero se v državi zamažajo. Z devizo proti marksizmu in črni internacionali se ščeva proti koalicijski vladi v Prusiji. Zlasti centrumu se dela očitke radi njegovega uspešnega sodelovanja s socialno demokracijo. Ta koalicija je bila vsled zadržanja opozicije nujna; vsakdo, ki je brez predhodkov, ve, da koalicija še dolgo ne pomeni skupnega prepričanja. Nas loči od socialne demokracije kot tudi od liberalizma v svetovnem naziranju, globok prepad. — Oklic zaključuje: Z zahtevo po ljudskem glasovanju bi naša še itak težko preizkušena zajednica bila vsled strastnih borb najtežje omajana. Ako »Stahlhelm«, ki je baje nadstrankarska zveza bojnikov, s podporo desničarskih radikalcev ter takih strank, ki nosijo v državi soodgovornost, kliče na boj za politično nadvlado v Prusiji, tedaj more biti za nas ter naše prijatelje v deželi samo ena deviza: Nobene podpore propagatorjem ljudskega glasovanja.

Francoski tiger Clemenceau je bil ognjevit podjeten politik. Po prepričanju je bil demokratičen kljub te-

Navajanja k špekulacijam

na škodo države.

Beograjski dnevnik »Politika« ima v svoji številki z dne 25. marca t. l. oglas Bankarskega in trgovaškega d. d. v Beogradu z vabečim in hrupnim naslovom: **Vešč kapitalisti tudi danes dobiva sigurnih 14% obresti in to še celo oproščenih od vsakega davka.**

Nato navaja primer:

Kupite za Din 100.000.— 6% drž. posojila po okrog Din 70.— kurzne vrednosti, kar znaša Din 70.000.—.

Državna Hipotekarna Banka daje na ta papir posojila do 80% kurzne vrednosti po 7%, kar znaša Din 56.000.—.

Vložili ste vsega le Din 14.000.—. Dobili boste 6% od Din 100.000, kar znaša Din 6000.—.

Plačali boste 7% na posojilo Din 56.000.—, kar znaša Din 3920.—.

Ostane na vloženi Din 14.000.— dohodkov Din 2080.—, kar odgovarja, ako odštejete malo takso za zadolžnico, čistih 14%. Še tudi druge take nasvete nudi... — — —

Lepi nasveti za izkoriščanje Drž. hipotekarne banke in radi tega bi nas zelo zanimalo mnenje te o teh špekulacijah z državnim posojilom.

Dasi tudi teh špekulacij ne more vršiti oni, ki nima denarja, bi bilo vendar dobro in potrebno, da se državna oblast in pristojni faktorji zmenijo za zavajanja k takim — če že ne nepoštenim, pa vsaj netaktnim in grdim — špekulacijam. Cv. K.

mu. O parlamentarni demokraciji je rekel: Če hočeš dvigniti dostojanstvenost parlamenta, moraš predvsem dvigniti človeka in po njem narod. — Kako pameten izrek, ki bi moral veljati tudi za delavstvo in naše gibanje.

Gandhi se udeleži konference »okrogle mize« v Londonu. Gandhi je izjavil angleškemu zastopniku, da se bo udeležil konference »okrogle mize« v Londonu kot voditelj indijske delegacije. Konferenca se ulegne vršiti v poletnih mesecih, ker bo indijska delegacija odpotovala že meseca junija v London.

42 procentov ruskih kmetij kolektiviziranih. V zadnjih desetih dneh meseca marca je bilo 647.000 kmetij urejenih po kolektivnem gospodarskem načelu. Dne 1. aprila je bilo v Rusiji 10.514.500 kolektiviziranih kmetij, kar predstavlja 42 odstotkov celokupnega kmetijstva Rusije.

Rykov rehabilitiran. Rykov je bil imenovan za ljudskega komisarja pošte in telegrafa namesto Antipova. Imenovanje Rykova na to važno mesto pomeni, da sta se Rykov in Stalin pobotala.

Potres v srednjeameriškem mestu Managua. V Nikaragui je potres popolnoma porušil mesto Managua. Po potresu je nastal požar, ki je uničil še ostalo. Potres je nastal ob deseti uri dopoldan ter je trajal komaj pet sekund. Pri katastrofi je bilo mrtvih okoli 2500 in mnogo ranjenih.

Kaj se godi v potresnem mestu Managui? Situacija v mestu je še vedno zelo kritična. Manjka ne le samo živil, temveč tudi zdravil. Razvaline se nahajajo še vedno v plamenih. Pojavilo se je nad mestom na stotine jastrebov, ki krožijo nad kadečimi se razvalinami, iz katerih prihaja mrtvaški duh.

Bančni ravnatelj tovariš roparjev. V Lodzu na Poljskem je skrhiral trgovska banka. Celokupne pasive znašajo 30 milijonov zlotov. Aretiran je bil obenem ravnatelj banke Galinovski, katerega so svojočasno roparji zagrabili v bančni tresor. Sedaj pa so baje prišli na sled, da je to bil zelo premeten tatinski trik in da je bil ravnatelj z roparji dogovorjen. Ministrstvo je samo sestavilo preiskovalno komisijo, ker banka dolguje državi večje zneske.

Vsakdo mora čitati Fr. Žgežev knjigo

O spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi v vseh knjigarnah. ---

Izpremembe v policijski upravi Dravske banovine.

Upravniki policije v Ljubljani dr. Alojz Guštin je postavljen za banškega inspektorja.

Za upravnika policije v Ljubljani je pa imenovan na njegovo mesto dosedanjí policijski predstojnik v Mariboru Vekoslav Kerševan.

Za vodjo predstojništva mestne policije v Mariboru pa je imenovan Ivo Zetković, doslej uradnik policijske direkcije v Zagrebu.

Maribor.

Smrtna kosa. Minuli petek se je vršil pogreb s. Antonije Maček, ki je pred kratkim zbolela na slepiču ter se je morala podvreči operaciji, katera pa ji ni zamogla več rešiti življenja. Umrli je v tuk. splošni bolnici dne 1. aprila v 45. letu svoje starosti. Na zadnji poti so preminulo spremljali poleg številnega občinstva tudi članice in člani Delavskega kolesarskega društva v Mariboru. Pokojnica je bila dolgo vrsto let članica imenovanega društva, v katerem je agilno delovala tudi v odboru ter je bila pri svojih društvenih čelnih vsled ljubeznivega nastopanja zelo priljubljena. Pri vseh prireditvah mariborskega delavstva smo jo videli sodelovati, še prav posebno pa je svoje moči posvečala razvoju in napredku Delavskega kolesarskega društva v Mariboru. Težko prizadetim svojcem naše sožalje, pokojnici pa ohranimo trajen spomin.

Grozen roparski umor. V občini Jelovec pri Kamnici se je v noči od sobote na nedeljo izvršil strašen roparski napad. Nečloveški razbojnik je vdrl v hišo posestnika Dobaja ter je petim osebam v spanju s sekiro razklal glave, nato pa pobral vso gotovino. okrog 2000 Din, ter izginil. Gotovi smrti je ušel le sin Ivan, ki je spal v hlevu in ga ropar ni opazil. Posrečilo se mu je, da je pobegnil k sosedu, ki je nato umor prijavil najbližji orožniški postaji. Sin trdi, da je v zločincu spoznal možkega, ki je pred nekaj dnevi pomagal domačimi nakladati jabolka. Morilca je orožništvo takoj zasledovalo in ga v ponedeljek v Hočah pri Mariboru aretiralo. Zločinec je neki Rudolf Mohorko, ki je baje umor že priznal.

»Svoboda« Maribor. V sredo 8. aprila 1931 zanimivo predavanje: Tolstoj in Dostojevski. Predava s. Rudolf Golouh. To predavanje je obenem združeno s 50 letnico smrti Dostojevskega. Pridite v obilnem številu.

Občni zbor »Hranilnega in posojilnega društva delavcev« v Mariboru se je vršil dne 29. marca ob veliki udeležbi društvenih članov. Kakor je razvidno iz letnega zaključka, je imelo imenovano društvo Din 10 milijonov 430.807 denarnega prometa. Društvo, ki deluje že 60 let, ima 1838 članov, ter je eno izmed najstarejših in najbolj fundiranih delavskih denarnih institucij. Po poročilu načelstva in nadzorstva se je vršila debata o društvenem delovanju, ki je bila temeljita in vseskozi na višku. V novi odbor so bili izvoljeni večinoma stari člani načelstva in nadzorstva.

Zopet vlom. V noči od četrtka na petek je bilo vlomljeno v šolsko pisarno na Ruški cesti. Neznani storilci so odnesli nekaj gotovine. Isto noč so tudi vlomili v šolsko pisarno na Pobrežju, odkoder so tudi odnesli nekaj drobiža ter nato izginili.

V stranskih ulicah cenejše kupujete, nego v prometnih. Kupujte v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6, da se o tem prepričate.

Ptuj.

Franc Rozman 60 letnik! V soboto, dne 28. marca t. l., je praznoval 60 letnico svojega rojstva naš zaslužni s. Franc Rozman. On je s pomočjo majhnega števila zavednih sodrugov svojočas postavil temelj tukajšnjemu delavskemu gibanju, na strokovnem, kulturnem in gospodarskem polju. — Bil je vedno med prvimi. V vseh organizacijah je bil aktiven funkcionar, kakor v Konzumnem društvu za Slovenijo, Ujed. Savezu železničarjev, »Svobodi« itd. Udeležstvoval se je tudi v času političnega gibanja ter bil večkrat izvoljen v mestni občinski svet na socialistični listi. V splošnem je zelo agilen in vztrajen pri svojem delu, kar dokazuje tudi to, da je istočasno pra-

znoval 25 letnico članstva pri pevskem društvu »Naprej«, ki se je pred kratkim priključilo kot odsek »Svobode«. Predaleč bi vodilo, ako bi hoteli našeti zasluge našega sodruha-jubilanta, kateri uživa v naših vrstah splošno spoštovanje. Ne smem pa pri tej priliki pozabiti povedati, da ga pri tem napornem delu podpira tudi njegova žena, katera mu je skozi vse življenje zvesta družica. Ker so pa taki slučajji zelo redki, je odbor tuk. podružnice »Svobode« priredil s. Rozmanu podoknico, pri kateri so sodelovali pevci in tamburaši. Potem pa so nastopili govorniki, ki so nazdravili našemu vrstniku. Naš stari borec nam bodi vsem v vzgled, on sam nas je bodril k vztrajnemu delu, želeč, da pritegnemo v naše vrste čim več mladega naraščaja, ker mladini pripada bodočnost. Našemu staremu borceu pa ključemo: Na mnoga leta!

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem sodrugom, zaposlenim pri tvrdki Pavel Pirich, kateri so mi ob moji težki bolezni pokazali bratsko sočutje in mi nakazali Din 201.— podpore. — Anton Kuk, usnjarski delavec v tovarni P. Pirich.

Hrastnik.

Kako je gospod Koren priljubljen v Hrastniku. Za nedeljo 29. marca je sklical gospod Koren sestanek, ka-

teri je bil razglašen na javni deski pri čakalnici, v gostilno gospoda Drago Logerja. Pripeljal je s seboj telesno stražo 6 mož iz Trbovelj. Udeležba: 3 bratje Bedenik, katere je pripeljal njegov drug, s katerim sta bila skupaj v Beogradu, pa dva slučajno navzoča gosta. Ta dva gosta sta bila pa ravno toliko, da sta znala gospodu voditelju pošteno porcijo servirati. Upajmo, da bo ta sestanek ostal g. Korenu še dolgo v spominu. Firmo človek sname, spomina na pretekle čase pa nihče ne more izbrisati preko noči.

Književnost.

»Svoboda«. Izšla je četrta številka del. kult. revije »Svoboda« s sledečo vsebino: Carl Dantz je prispeval pismo vajenca, ki piše svojim nekdanjim prijateljem. To pismo je posvečeno bratstvu delovnih ljudi in je namenjeno doraščajoči mladini. — Ciril Štukelj razpravlja o proletarskem človeku. Podaje nam veliko resnice in odkriva težke blodnje, v katere često pada naš proletarijat. Članek zasluži, da ga vsakdo pozorno prečita in razmisli o novem proletarskem

človeku. — Nadaljuje se Pantelejeva povest »Ura«. Aktualna je razprava »Mednarodna porodna stavka« in Golouhova študija »Zlo Amerike, zlo Evrope«. Izmed leposlovnih prispevkov je treba omeniti Alfred Prugelovo »Prodajalko«, ki jo je gladko prevedel Talpa. Ta novela je ostra slika iz življenja ženske-proletarke, boreče se za svojo ubožno existenco. Krepka je tudi Čufarjeva pesem »Snež«, Čufar vidno napreduje. Njegove pesmi nam vedno bolj razodevajo njegovo rast. V tej številki se zopet nadaljuje razprava o marksizmu. Pri vseh znanstvenih prispevkih se pogreša slovarček, oziroma razlaga znanstvenih izrazov, kar dela našim proletarskim bralcem velike težkoče. Zakaj se uredništvo upira tej zamisli? Naročniki »Svobode« bi gotovo lažje in z večjim zanimanjem sledili važnim življenjskim vprašanjem, če bi se jim pomagalo s kratko razlago tujih, neznanih besed. — Iz »društvenega življenja« izvem o važni konferenci vseh kulturnih in športnih delavskih društev iz Jugoslavije. To je nov korak, ki ga je napravil jugoslovanski proletarijat na svoji poti. — Važno je tudi poročilo o delavski olimpijadi na Dunaju. — Slede poročila podružnic, ki kažejo, kako živahno se razvija »Svoboda« v raznih krajih. — Pod rubriko »Knjige in knjižnice« poroča Talpa o najnovejši ameriški socialni književnosti. Nato sledi nekaj informacij o »Mladinskem listu«, ki ga izdaja S. N. P. J. v Ameriki o »Umetniški matici« in drugo. — Zanimivo je poročilo o delovanju dramatičnega odseka »Svobode« v Ptuj in na Jesenicah, ki posvečata veliko pozornost dramatik. Pod

rubriko »sport« bo našel čitatelj veliko snovi o delavskem sportu v raznih državah. — V. P.

Mamin Sibirjak: »Brata Gordejeva«. V založbi konzorcija »Nove Dobe« in tisku Zvezne tiskarne v Celju je ravnokar izšel v lični opremi roman »Brata Gordejeva«. Ta roman je najboljšo delo odličnega ruskega pisatelja D. N. Mamina-Sibirjaka, ki nas vodi s svojim romanom v štirideseta leta preteklega stoletja. Dejanje se vrši v velikem industrijskem in rudniškem podjetju na Uralu. Pisatelj je izvrsten poznavalec industrijskega in rudniškega življenja v uralskem gorovju. Neprisiljeno nam slika dvoje za rusko preteklost in sedanost nad vse važnih dejstev: prehod od starega tlačanstva k industrijskemu načinu produkcije in prenos zapadnoevropskih kulturnih vrednot na širni ruski svet. Poleg pozitivnega učinkovanja nam odkriva zlasti tudi razkrojni vpliv obeh dejstev na osnovi ruskega življenja. Mamin-Sibirjak ima odlične vrline ruskih pisateljev, smisel za realnost, konkretnost in plastičnost, pri tem pa vendarle obdaja ves roman žar neke tople in mirne romantike, ki vodi k harmoničnemu doživetju povesti. Roman učinkuje tudi s svojim živahnim in naretim pripovedovanjem. Knjiga ima 88 strani in stane lično broširana samo Din 12.— Naročila sprejema uprava »Nove Dobe« v Celju. — Knjiga se dobi tudi v knjigarnah. Roman toplo priporočamo.

Zbirajte za tisk. sklad!

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 2:50 D

NAČELSTVO.

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Zbirajte za tiskovni sklad

Hitro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne
Šlomškov trg 6

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni**

14 karatno originalno americkansko

zlatu nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio-welt“. Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA

M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovlanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Kolesa, otroške vozičke, gramofone in šivalne stroje vseh vrst popravlja najceneje meh. del.

Justin Gustinčič

Maribor, Tattenbachova ulica št. 14

Velika zaloga gramofonov in plošč znamke „Columbia“ in več drugih znamk.

V tekstilnem bazarju

Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otroške obleke po Din 8.—, 10.—, 12.— meter. Oglejte si pred nakupom.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovški trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7%
proti trimesčni odpovedi.

